

Concert cameral

În cadrul Stagiunii de concerte a Muzeului Național George Enescu, secțiunea Muzică românească în recital, miercuri 4 mai 2016, în Aula Palatului Cantacuzino, Cătălin Oprițoiu - flaut și Mădălina Claudia Dănilă - pian, au susținut un Concert cameral cu lucrări de compozitori români, rezidenți în țară și străinătate.

Pentru început am ascultat piesa *Atlantikos*, pentru flaut solo de Roman Vlad. Roman Vlad este un tânăr muzician înzestrat cu talent și cu mult har, moștenit de la părinții săi, compozitorii Marina și Ulpiu Vlad. Piesa sa *Atlantikos* are ca puncte de plecare, *Syrinx*-ul lui Debussy și liedul *Martie* de Marțian Negrea. Și aici întâlnim o cantilenă simplă, luminoasă, cu sunete

Carmen Cârneli, Roman Vlad, Mădălina Claudia Dănilă, Ulpiu Vlad, Cătălin Oprițoiu, Irina Hasnas

prelungi îmbogățite cu ornamente alternând cu pasaje de mare virtuozitate. Pasajele rapide conduc spre culminații, diferite ca intensitate, ce se rezolvă treptat descendent. Înspre final, un episod alcătuit din două voci care, în registrul grav, ori dialoghează, ori se suprapun, creând o atmosferă de inedit, de taină, de mister.

Apoi, *Sonatanos*, pentru pian de Horia Șurianu, compozitor și muzicolog român, stabilit în Franța la Paris. Este o piesă concisă, brillantă, compusă în stilul perpetuum mobile, cu un continuum ritmic și motive pregnante, recurente, care, uneori, întrerup, pentru scurte durate, ostinato-ul ritmic; formulele ostinato se reiau spre a întregi conținutul și arhitectura lucrării.

A urmat *Spatium sonans*, pentru flaut, aparținând compozitorului basarabean Ghenadie Ciobanu. Titlul ne face cunoscută "maniera di comporre" a lucrării. Astfel, motivul generator al discursului sonor este un interval muzical (n) căruia i se precizează mai întâi baza și apoi vârful. În spațiul astfel creat (*Spatium sonans*) compozitorul așează scurte motive, variantele acestora plus virtuozități. În reluările sale ulterioare, intervalul se amplifică devenind: septimă, dublă octavă, tredicesimă, dar rămâne neschimbat principiul de umplere a noilor spații

(intervale) create. În final se aude o muzică spectrală, celestă.

Printre temele preferate ale compozitorului Ulpiu Vlad, alături de *Mozaic*, (lucrare de tinerețe, definitorie pentru formația sa artistică), visul, lumina, rezonanța, *Sonorități și flori*, ocupă un loc aparte. Acest ciclu amplu, pentru care compozitorul a scris nu mai puțin de zece lucrări (*Cvartet de coarde*, *Concert pentru violoncel și orchestră*, piese pentru, vioară solo, percuție solo, vioară și pian, etc.) trimite gândul la *Grădina fermecată* a lui Ravel. Ce flori a ales compozitorul spre a le găsi echivalentul musical? Mai întâi, *anemone*, floarea fragilă, efemeră, descrisă de Ovidiu în *Metamorfozele* sale, apoi *floarea albastră* a lui Novalis și Eminescu, adică floarea de nu mă uita, și, *gladiola*, "plantă ornamentală cu tulpina înaltă, cu frunze lungi în formă de sabie și flori mari de diferite culori" (Dex). În Concertul cameral despre care facem vorbire, s-a cântat *Sonorități și gladiole multicolore*, pentru pian (2015), piesă complexă, de mare anvergură și cu mari dificultăți de tehnică pianistică. Lucrarea este alcătuită din mai multe secțiuni, perfect conturate, cum sunt de pildă: o invențiune la două voci cu intonații românești (a) un coral (b), o variantă a primelor două seagmente dar într-un tempo mai rapid (a-b), o a treia secțiune (c) cu motive dispuse în structură de mozaic, cu contraste de ritm, parlando rubato și giusto silabic și coda finală.

Melismele sunt proprii muzicii, prin excelență, vocală, folclor, cântec gregorian și bizantin. Irina Hasnas le-a preferat în varianta instrumentală. *Melismele* sale sunt invențiuni pentru pian la două voci, interesante, expresive, frumoase.

Concertul serii s-a încheiat cu *Anamorphosen*, pentru flaut și pian, de Gabriel Iranyi. Anamorfoza înseamnă imagine deformată care pare normală când este privită dintr-un anumit punct. Anamorfoza, implicit imaginile deformate, erau la modă în epoca Tudorilor, *Ambasadorii* lui Holbein fiind un exemplu strălucit de imagini-enigme, greu de deslușit. Primele exemple de anamorfoză apar în caietele lui Leonardo da Vinci iar Jurgis Baltrušaitis i-a dedicat o carte. Gabriel Iranyi a transferat această tehnică de pictură și desen în lumea muzicii. Astfel compozitorul a privit și dezvoltat "obiectul sonor", respectiv ideea muzicală, din multiple unghiuri de vedere, creând un sistem de imagini perfect coerent și purtător de sens. Analiza și audițiile repetate ne-ar înlesni o mai bună înțelegere a partiturii precum și descifrarea "enigmelor" ei.

Și acum câteva cuvinte despre interpreți, foarte importanți în triada compozitor-interpret-public. Cătălin Oprițoiu și Mădălina-Claudia Dănilă sunt tineri inteligenți, talentați, deosebit de sensibili. Ei probează o virtuozitate de înaltă clasă și o profundă înțelegere a textului muzical, oricât ar fi de dificil acesta. Concertul cameral din 4 mai a.c. din Aula Palatului Cantacuzino a fost repetiția generală pentru turneul care-l întreprind în Germania și Franța. Le urez mult succes, le doresc să fie, și sunt sigură că vor fi, străluciți mesageri ai muzicii și scolii muzicale românești.

Veturia DIMOFTACHE